

**UNIVERSITATEA DE STUDII POLITICE ȘI
ECONOMICE EUROPENE
„CONSTANTIN STERE”**

**CODUL
UNIVERSITAR DE ETICĂ**

Avornic Gheorghe APROBAT
la Ședința Senatului USPEE”C.Stere”
Proces verbal nr.5 din 25.04.2018
Președintele Senatului
Prof. univ., dr.hab. în drept
Avornic Gheorghe
MODIFICAT
la Ședința Senatului USPEE”C.Stere”
Proces verbal nr.1 din 31.08.2024
Președintele Senatului
Prof. univ., dr.hab. în drept

CHIȘINĂU 2024

I. Domeniul de aplicare a normelor de conduită academică

1. Prin Cod universitar de etică, denumit în continuare Cod de etică, comunitatea universitară se angajează public să respecte în activitatea sa un set de reguli de conduită care să asigure aplicarea în practică a valorilor și principiilor care stau la baza comportamentului membrilor comunității universitare, raportate la standardele europene.

2. Codul de etică formulează explicit valorile, principiile și normele de conduită pe care se angajează să le respecte membrii comunității universitare. Rolul acestor reguli de conduită constau în următoarele:

- 1) reprezintă un contract moral între membrii comunității universitare, contribuind astfel la coeziunea acesteia;
- 2) exprimă angajamentul de principiu al conducerii universității, facultăților, departamentelor și catedrelor, față de respectarea valorilor și normelor deontologiei universitare;
- 3) enunță principiile și standardele morale de conduită pe care își propune să le urmeze comunitatea universitară; sancțiunile care se pot aplica în situațiile în care aceste standarde sunt afectate;
- 4) corelează relațiile pur contractuale cu încrederea, atașamentul și responsabilitatea;
- 5) sprijină dezvoltarea unei culturi instituționale bazate pe respect pentru autonomia și libertatea fiecărui membru al comunității universitare, precum și pe creșterea responsabilității individuale;
- 6) protejează membrii comunității de comportamente abuzive, nedrepte, necinstite sau oportuniste și constituie un ghid de **integritate academică**;
- 7) contribuie la un mediu universitar, bazat pe competiție echitabilă și cooperare, desfășurate după reguli corecte;
- 8) contribuie la evaluarea, aprecierea transparentă și corectă a meritelor membrilor comunității universitare;
- 9) este un cadru de referință în orientarea deciziilor și acțiunilor, ghidează comportamentul membrilor comunității universitare în caz de dileme în conduită;
- 10) Contribuie la promovarea unei imagini pozitive a Universității pe plan local, național și Internațional, consolidează creșterea încrederii publicului și a partenerilor sociali în Universitate.

3. Prezentele Norme de aplicare ale Codului de etică se bazează pe următoarele documente legale:

- ✓ Codului Educației nr.152 din 17 iulie 2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.319-324, art.634);
- ✓ Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154 din 28.03.2003 (Monitorul Oficial, 29.07.2003, Nr. 159-162, art 648;

- ✓ Strategia națională de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.216-228, art.354);
- ✓ Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028, aprobat prin Hotărârea Parlamentului 442-XI 460 (2023)
- ✓ Codul de etică și deontologie profesională universitară, parte integrantă a Cartei europene în domeniul educației.

4. Normele de aplicare a Codului de etică profesional universitar constituie un set de recomandări, interdicții și reguli de conduită în spațiul universitar.

5. Pentru rezolvarea posibilelor încălcări ale Codului de Etică, în Universitate se constituie Comisia de Etică și deontologie universitară a cărei funcționare este reglementată de Regulamentul Comisiei de Etică universitară.

6. Sub jurisdicția Comisiei de Etică universitară intră toți membrii comunității universitare. Sub jurisdicția Comisiei intră atât actele petrecute în interiorul universității, cât și cele desfășurate în afara acestora, în măsura în care sînt implicați membrii comunității universitare.

II. Norme de conduită academică

7. Integritatea academică contribuie la menținerea unor standarde de excelență în cercetare, educație și servicii aduse comunității. Membrii comunității universitare au obligația morală și instituțională de a cunoaște și de a le respecta legile și regulamentele despre activitatea lor în spațiul universitar.

1) Cadrele didactice titulare și asociate au obligația morală și instituțională de a educa studenții în spiritul integrității academice, de a le comunica explicit speranța și încrederea universității în acest sens, de a veghea ca valorile, principiile și normele de conduită din Cod să fie respectate în toate împrejurările.

2) Studenții au obligația morală și instituțională de a se comporta cu loialitate față de universitate și cu onestitate în îndeplinirea îndatoririlor lor profesionale, așa cum sunt ele prescrise în Codul de onoare a studenților USPEE "Constantin Stere".

3) Dedicarea față de activitatea profesională. Membrii comunității universitare au îndatorirea de a-și îndeplini atribuțiile profesionale la cele mai înalte standarde de calitate. Membrilor universității le sunt solicitate dedicarea față de profesie și studiu, creativitate, talent și eficiență în activitățile desfășurate.

4) Universitatea încurajează curiozitatea științifică și căutarea adevărului, acționează împotriva imposturii, amatorismului și dezinteresului profesional, cultivă la membrii ei onestitatea intelectuală, corectitudinea, gândirea independentă și judecata critică.

5) Membrii comunității universitare, manifestând loialitatea față de Universitate, au obligația de a apăra prestigiul instituției în care își desfășoară activitatea și se vor abține de la orice manifestare care ar putea produce prejudicii imaginii sau intereselor acesteia. Membrii comunității universitare se vor abține să exprime în public aprecieri neconforme cu realitatea despre activitatea desfășurată, să facă aprecieri neautorizate despre litigiile, aflate în curs de soluționare, în care universitatea are calitatea de parte, să acorde consultanță persoanelor fizice sau juridice în vederea promovării de acțiuni juridice ori de altă natură împotriva Universității.

6) Membrii comunității universitare, fiind onești intelectuali, sunt pe deplin conștienți de faptul că transmiterea cunoașterii este un proces în care contribuțiile altor persoane sunt recunoscute și evidențiate în concordanță cu legile, privind proprietatea intelectuală. Universitatea apără dreptul de proprietate intelectuală.

7) Membrii comunității universitare vor evita în activitățile lor însușirea ideilor și a contribuțiilor altor persoane; și nu vor atribui meritele pe care nu dispun.

8) Patrimoniul și resursele Universității este respectat de către membrii comunității universitare și acestea vor evita prejudicierea sau deteriorarea patrimoniului Universității (spații de învățământ sau cercetare, dotări de orice fel, resurse informaționale) prin neglijență sau acțiune intenționată.

9) Este interzisă utilizarea rețelei de calculatoare a Universității și accesul la Internet în alt scopuri decât cele profesionale.

10) În toate activitățile lor, membrii comunității vor evita risipa și vor fi ghidați de principiul eficienței și economiei în folosirea resurselor materiale ale Universității.

8. Prestigiul Universității depinde în mare măsură de profesionalismul, calitatea și integritatea prestației științifico- didactice a membrilor comunității universitare. Menținerea excelenței academice în predare-învățare și în cercetare este o obligație instituțională și morală a comunității universitare și incumbă responsabilități pentru toți membrii acesteia.

1) Cadrele didactice, cercetătorii și doctoranzii au obligația profesională să cunoască cercetarea și evoluția domeniului propriu și să se străduiască să producă cercetări, publicații științifice și didactice de cel mai înalt nivel, constituind astfel un exemplu pentru studenți.

2) Cadrele didactice vor explica studenților și doctoranzilor normele de scriere academică, modul de folosire a bibliografiei și a altor materiale informative, modul de comportare la evaluare și diferențele dintre sarcinile de grup și cele individuale în evaluare.

3) Studenții vor prezenta spre evaluare numai lucrări care constituie produsul muncii lor, respectând consemnele date de cadrele didactice și normele de scriere academică.

4) Cadrele didactice și studenții sunt conștienți că menținerea unor standarde înalte în evaluare pe tot parcursul studiilor contribuie la prestigiul diplomelor oferite de Universitate.

9. Membrii comunității universitare, respectând buna conduită în cercetare, desfășoară și dirijează activități de cercetare, orientate spre dezvoltarea cunoașterii într-un anumit domeniu, utilizând metodologii care respectă în totalitate etica de cercetare, așa cum este definită de lege.

1) Indiferent de domeniu, cercetările vor avea în vedere ocrotirea și refacerea mediului natural și a echilibrului ecologic. Cercetările pe subiecți umani vor evita orice prejudiciere fizică, psihică sau morală a participanților și se vor desfășura numai după obținerea consimțământului informat al participanților. În cazul participanților minori, este necesară obținerea consimțământului informat al părintelui / tutorelui legal.

2) Proiectul de cercetare, chiar și în cazul cercetărilor pentru lucrarea de licență / disertație, trebuie avizat din punctul de vedere al eticii de cercetare, după caz, de conducătorul științific sau de Comisia de Etică din facultate / universitate. Datele de cercetare vor fi păstrate cu acuratețe și integralitate, în siguranță și confidențialitate pentru a asigura trasabilitatea cercetării.

3) Cercetările efectuate de cadrele didactice, de cercetători, doctoranzi, studenți vor respecta proprietatea intelectuală, evidențiind contribuțiile altor persoane conform normelor scrierii academice și legislației în vigoare.

4) Cadrele didactice au obligația profesională și morală de a face explicite normele etice ale domeniului studenților și doctoranzilor și de a asigura respectarea acestor norme în cercetare. Îndrumătorii răspund solidar cu doctoranzii și studenții îndrumați de aspectele etice ale cercetării și de onestitatea lucrărilor de cercetare (rapoarte, lucrări de licență / diplomă, disertație, teze de doctorat, publicații de orice fel).

10. Responsabilitatea, privind definirea standardelor de evaluare a meritului, revine Comisiei pentru Evaluarea și Asigurarea Calității, iar responsabilitatea privind aplicarea lor revine conducerii departamentelor / facultăților / universității.

1) În cazul cadrelor didactice și al cercetătorilor, meritul se stabilește după: calitatea activității didactice și de îndrumare a studenților, calitatea activității de cercetare, a publicațiilor, valoarea proiectelor de cercetare și educație câștigate, evaluarea făcută de către studenți, colegi, conducere, implicarea în dezvoltarea facultății, a programului de studii, prestigiul adus instituției și domeniului de specialitate în care lucrează etc.

2) Pentru personalul didactic auxiliar și administrativ, meritul se stabilește în funcție de gradul, complexitatea și calitatea îndeplinirii atribuțiilor rezultate și fișa postului.

3) În cazul studenților, meritul se stabilește în contextul unor criterii de evaluare a performanțelor și în implicarea în viața socială și asociativă, în acțiuni civice etc.

11. Universitatea promovează libertatea academică în condițiile statului de drept și a respectării drepturilor omului. Obiectivitatea științifică este mai presus de orice presiuni rezultate din interese personale sau de grup.

1) Orice membru al comunității academice trebuie să evite lezarea libertății celorlalți, pe baza respectului pentru diferențe. Universitatea încurajează abordările critice, dialogul, parteneriatul intelectual și cooperarea, indiferent de opiniile politice, confesiunile religioase sau orientările sexuale.

2) Nimeni nu are dreptul să manipuleze, să îndoctrineze, să educe dogmatic și să încalce dreptul membrilor Universității la obiectivitate în cunoașterea și formarea educațională.

3) Atitudinile critice, dezacordul față de valorile sau acțiunile unei persoane sau grup, care nu sunt însoțite de comportamente ce pot fi considerate agresive sau insultătoare, în sensul definit de etica universitară, sunt acceptate și încurajate în scopul progresului compatibilității, cunoașterii și dezvoltării. Dacă la aceste niveluri problemele, întemeiate criticat, nu sînt soluționate membrii comunității universitare au dreptul moral să externalizeze criticile, fără să suporte represalii și persecuții.

4) Cadrele didactice au libertatea de a adera la o interpretare sau alta a domeniului, fără a impune în procesul de predare orientarea particulară studenților și fără a ignora eventualele infirmări ale orientării respective din cadrul domeniului.

5) Exercițarea libertății personale în spațiul universitar înseamnă posibilitatea de a alege individual, în cunoștință de cauză, programele de studiu și cercetare, traseele de carieră academică, oportunitățile, nivelul de excelență la care dorește să acceadă cineva.

12. Calitatea de membru al comunității universitare presupune responsabilități ce conferă prestigiu social, dar și obligații profesionale și morale. Membrii comunității universitare vor reprezenta cu onoare Universitatea în toate situațiile profesionale în care participă.

1) Utilizarea numelui Universității, a însemnelor și a calității de membru al acesteia se va face numai în situații profesionale.

2) Membrii comunității universitare, în calitate de cetățeni particulari, au dreptul la comentarii publice. Dacă aceste comentarii nu fac parte din aria lor de expertiză profesională, ei trebuie să spună clar că fac aceste comentarii în nume personal.

3) Constituie abateri de la principiul responsabilității: dezinformarea, calomnierea, denigrarea publică a programelor și persoanelor din propria instituție și din alte instituții universitare.

13. Universitatea este o instituție academică deschisă studiului și cercetării. În acest scop, Universitatea respectă demnitatea fiecăruia dintre membri săi într-un climat liber de orice manifestare și formă de exploatare, umilire, dispreț, amenințare sau intimidare.

1) Membrii comunității academice susțin activ valorile toleranței față de diferite opinii confesiuni și preferințe intelectuale. Orice interacțiune în spațiul Universității presupune manifestarea respectului față de interlocutor.

2) Respectul și toleranța față de ceilalți se demonstrează prin faptul că disensiunile se rezolvă prin argumente raționale și nu prin intimidare, comportament insultător (etichetări ireverențioase, limbaj ofensator, stil și ton neadecvate) sau acțiuni care reprezintă atacuri la persoană.

14. Bunăvoința și grija au un rol major în formarea unui mediu prielnic dezvoltării personale și profesionale și în creșterea încrederii că fiecare persoană face parte dintr-o comunitate pe care se poate baza, care o sprijină și o apreciază. Bunăvoința și grija nu trebuie să submineze imparțialitatea în evaluare și nu pot să fie folosite ca pretext pentru părtiniri.

Constituie însă abateri: indiferența sistematică față de cererile studenților și ale cadrelor didactice, nepăsare în cazul, când aceasta afectează major desfășurarea procesului de învățământ sau de cercetare etc.

15. Membrii personalului care au acces la documente și informații trebuie să aibă grijă să mențină caracterul confidențial și privat al unor astfel de informații și să protejeze persoanele care nu doresc ca aceste informații să devină publice. Dosarele personale sunt confidențiale, inclusiv ale studenților.

16. În Universitate există obligativitatea asigurării egalității de șanse cu privire la dezvoltarea personală a tuturor membrilor comunității academice.

Discriminarea poate avea forme indirecte atunci când reguli și practici neutre, în raport cu criteriile menționate de acest cod, defavorizează de facto anumite persoane.

1) În spiritul Codului de etică, acțiunea afirmativă (discriminare pozitivă) pe criterii de gen, rasă, vârstă, dizabilitate, etnie, naționalitate, zonă de proveniență, stare materială, mediu de proveniență este permisă și, în anumite situații, încurajată, tocmai pentru asigurarea egalității de șanse. Universitatea asigură transparența publică în privința accesului oricărei persoane vizate de astfel de politici.

2) Membrii comunității universitare nu vor permite nici o formă de hărțuire în mediul universitar. Membrii comunității universitare sunt obligați să examineze și să aplice cu obiectivitate criteriile de evaluare a competenței profesionale, excluzând orice formă de favoritism și discriminare a personalității.

3) În acest scop, este interzisă discriminarea prin utilizarea unor practici care dezavantajează unele persoane în relațiile lor profesionale, referitoare la: anunțarea, organizarea concursurilor sau a examenelor și selectarea candidaților pentru ocuparea posturilor vacante; încheierea, suspendarea, modificarea și/sau încetarea raportului juridic de muncă ori de serviciu; stabilirea sau modificarea atribuțiilor din fișa postului; stabilirea remunerației și a recompenselor sau a beneficiilor. (altele decât cele de natură salarială) informarea și consilierea profesională, dezvoltarea profesională; evaluarea performanțelor individuale; promovarea profesională; aplicarea măsurilor disciplinare; dreptul de aderare la sindicat și accesul la facilități.

4) În Universitate sunt interzise cu desăvârșire forme de hărțuire precum: misoginismul, sexismul, rasismul, șovinismul, xenofobia, homofobia, hărțuirea pe motivul apartenenței la o religie, etnie sau formațiune politică. Universitatea interzice orice formă de hărțuire, în mod particular cea sexuală. Se sancționează și comportamentul prin care membrii Universității sunt supuși unor tentative de corupere sexuală.

17. Universitatea respectă principiul transparenței tuturor categoriilor de informații care interesează membrii comunității universitare, candidații la admitere, absolvenții, instituțiile cu care colaborează și publicul larg, asigurând o informare corectă.

1) Transparența este asigurată în toate activitățile care referitor la admitere, evaluare, angajare, promovare și utilizare a resurselor Universității. Toate aceste informații sunt publicate pe pagina web a instituției.

2) În cazul unui sprijin material, acordat de Universitate sau de alte organizații, firme, persoane fizice, pentru desfășurarea unor cercetări sau publicarea unor lucrări, membrii universității sunt obligați să menționeze expres acest sprijin.

III. Încălțări ale normelor de conduită academică

18. Încălțări ale normelor de integritate academică. Sunt interzise toate formele de fraudă intelectuală: plagiatul, copiatul în cadrul examenelor sau al concursurilor, cercetări improvizate care au rezultate false, substituirea lucrărilor sau a identității persoanelor examinate, înșelăciunea și facilitarea înșelăciunii, precum și tentativele de corupere sau fraudă.

19. Cunoașterea reglementărilor legale, cu privire la proprietatea intelectuală și a normelor de scriere academic, este o obligație profesională a cadrelor didactice, a cercetătorilor și doctoranzilor. Ignorarea acestor reglementări și norme nu constituie o scuză pentru **plagiat**.

Cadrele didactice au obligația profesională și morală de a explica studenților și doctoranzilor normele scrierii academice și de a asigura respectarea lor în toate împrejurările.

1) Exemple de plagiat:

- a) compilația de fragmente din mai multe surse / autori, fără referințe clare la textele sursă;
- b) întrepătrunderea dintre fragmentele de texte plagiare și munca proprie;
- c) preluarea unui text fără referințe clare, cu modificarea unor expresii din text, și / sau inversarea unor paragrafe / propoziții / capitole;
- d) omiterea marcajelor clare de citare în text (ghilimele, litere italice, indicarea autorului și a lucrării) și menționarea corectă și completă a lucrării sursă (carte, articol, alt referat, sursă web etc.) în bibliografia finală;
- e) prezentarea aceleiași lucrări în mai multe publicații – acest tip de plagiat poartă numele de autoplăgiat; tema poate să fie repetată, conținutul tratării nu;

f) plagiatul poate fi intenționat (plagiat propriu-zis) sau prin neglijență (folosirea greșită a sistemul de citare sau neindicarea corectă și completă a sursei unui material).

2) Materialul asupra căruia se comite plagiat poate fi o carte sau o parte a unei cărți, un articol, o pagină de pe internet, un curs, o altă lucrare (în cazul referatelor, de exemplu, poate fi lucrarea unui coleg). În elaborarea unei lucrări academice de orice fel sau a unei prezentări orale se va ține cont de distincția dintre parafrază și citare propriu-zisă. Prezentarea unui citat (text bloc dintr-un material aparținând unui alt autor, sau autorului lucrării prezente într-o publicație anterioară) ca parafrază (redarea ideii / argumentului unui autor), și anume fără utilizarea indicilor care semnaleză în mod convențional prezența unei citări (ghilimele, litere cursive, paragrafe distincte, indicarea sursei și a paginii etc.) constituie, de asemenea, plagiat.

3) Nu constituie plagiat folosirea unor sintagme sau definiții scurte, considerate de către comunitatea de specialiști ca făcând parte din fondul de noțiuni de bază, comune, ale disciplinei respective; cu toate acestea, având în vedere faptul că o atare apreciere presupune un grad de subiectivism, este recomandat ca autorii să își exercite discernământul și să acorde o atenție sporită utilizării unor asemenea sintagme sau definiții.

4) Pentru a fi validă, o acuzație de plagiat trebuie însoțită de dovada clară a plagierii, prin indicarea textului sau a textelor din care s-a plagiat; nu este nevoie ca materialul indicat să fie sursa ultimă a plagierii: dacă două (sau mai multe) referate / articole prezentate simultan conțin fragmente comune, fără referințe explicite la surse, acest lucru este suficient pentru a fundamenta o acuzație de plagiat; dacă materialul prezentat drept contribuție proprie, sau un fragment din acesta sunt identificate în rețeaua internet, unde de asemenea sunt preluate din aceeași sursă ultimă (indicată sau nu), acest lucru este suficient pentru a fundamenta o acuzație de plagiat; utilizarea softurilor anti-plagiat trebuie să fie dublată de o judecată critică a unor persoane competente în cazul în care plagiatul nu este dovedit în întregime.

5) Raportarea fraudelor intelectuale este o îndatorire morală a membrilor comunității universitare. Raportarea unor astfel de abateri nu poate fi urmată de hărțuire din partea conducerii departamentului / facultății sau din partea persoane.

20. Înșelăciunea în evaluarea academic și fraudă în evaluare afectează grav calitatea educației universitare și standardele morale ale comunității. Este considerată înșelăciune orice faptă prin care beneficiarul ei prezintă cunoștințe sau competențe pe care nu le are în fapt, urmărind obținerea unor note sau merite necuvenite.

1) Este interzis copiatul în evaluarea academică (portofolii, lucrări scrise, răspunsuri orale, referate etc.); utilizarea interzice oricaror surse cărți, materiale pe Internet, telefon mobil, dispozitive de recepție, reportofon, laptop, materiale scrise în orice format, etc.

Studentii vor prezenta spre evaluare numai lucrări care reflectă munca, abilitățile și competențele proprii.

2) Constituie înșelăciune substituirea persoanelor la un examen, în scopul de a obține promovarea sau o notă necuvenită.

3) Constituie înșelăciune expunerea aceleiași lucrări la mai multe evaluări. Tema prezentată pentru evaluare poate fi aceeași la mai multe discipline, cu acordul evaluatorilor, dar conținutul tratării nu.

4) Constituie înșelăciune colaborarea în grup pentru întocmirea unei lucrări de evaluare atunci când au fost date indicații precise în privința rezolvării individuale a sarcinilor de evaluare.

5) Raportarea înșelăciunii este o îndatorire morală a membrilor comunității universitare. Raportarea unor astfel de abateri nu poate fi urmată de hărțuire din partea conducerii departamentului / facultății sau din partea unor persoane.

21. Facilitează înșelăciunea:

a) orice persoană care oferă ajutor cuiva, cu scopul de a înșela o comisia de examinare, sau în alte situații;

b) oferirea lucrărilor finite (cu sau fără a solicita bani sau servicii pentru aceasta);

c) substituirea unei persoane care urmează să fie examinată, s.a.

1) Este interzisă comercializarea lucrărilor științifice, în scopul falsificării sau a cumpărării lucrărilor de licență a unei lucrări de licență, diplomă, disertație, doctorat .

Faptul că lucrarea a fost procurată în afara Universității nu constituie o excepție de la prezenta normă.

2) Studentii vor evita să împrumute lucrările, pregătite pentru evaluare, altor colegi, indiferent de motivația solicitării.

22. Fabricarea datelor constituie o abatere gravă de la buna conduită în cercetare atât în cazul cadrelor didactice și al cercetătorilor, cât și în cazul studenților. Se consideră fabricarea datelor următoarele fapte: utilizarea unor date nereale într-o cercetare sau experiment, modificarea intenționată a datelor unui experiment sau ale unei cercetări, citarea unor articole inventate etc.

23. Universitatea ia măsurile necesare în scopul de a evita sau de a soluționa adecvat situațiile care pot evolua în **conflicte de interese** ce ar putea să compromită, direct sau indirect, îndeplinirea misiunii sale. Trebuie evitate cazurile în care persoanele, care se află în relație de rudenie: soți, fini și rude până la gradul al III-lea (inclusiv), ocupă concomitent funcții astfel, încât unul sau una se află față de celălalt sau cealaltă într-o poziție de conducere, control, autoritate evaluare instituțională la orice nivel în Universitate. Ele nu pot fi numite în comisii de doctorat, evaluare sau concurs ale căror decizii afectează soții, rudele sau afinii până la gradul al

b) Angajarea studenților într-o societate comercială sau asociație de orice tip, în care cadrele didactice evaluatoare dețin un interes material, personal sau profesional, nu trebuie să influențeze evaluarea situației academice ale celor dintâi. Aceste situații trebuie să fie evitate. Persoana aflată în conflict de interese trebuie să se autorecuze din rolul în care decizia sa ar putea fi afectată de conflictul de interese.

24. Corupția generează: comportament inechitabil, nedreptăți și favoritisme, subminează aplicarea principiului meritului și creează suspiciune și neîncredere în valoarea diplomelor și în competența profesională a absolvenților. Unele acte de corupție nu sunt prevăzute în legi, dar fac parte din categoria celor care se înscriu în „monopolizarea” universității sau a facultății, departamentului etc. de către persoane sau grupuri de interese care dețin puterea și distribuie clientelar resursele materiale: dotări, salarii, prime, burse, resurse de educație și cercetare, alte provocări.

1) Universitatea se angajează să sancționeze sever, din punct de vedere instituțional, atât actele evidente de corupție: mita și tentativa de mituire (în bani sau servicii), cât și pe cele mai puțin evidente, dar la fel de nocive: traficarea clientelară (cumpărarea și vânzarea cu bani sau contraservicii) a examenelor sau a concursurilor pentru ocuparea posturilor, inclusiv practicarea favorizărilor ierarhice sau colegiale etc.

2) Universitatea ia măsuri pentru a elimina și sancționa orice formă de corupție, cum ar fi: traficarea examenelor de admitere și absolvire, solicitarea de către membrii universității de bani sau cadouri, tentativele de mituire, solicitarea unor servicii personale, precum și favoritisme de orice natură. Membrilor comunității universitare le sunt interzise practici precum favoritismul, nepotismul, aplicarea unor standarde duble în evaluare, sau alte acte de persecuție sau răzbunare.

3) În procesul de evaluare, angajare sau promovare, salarizare sau la repartizarea șarjei didactice sau administrative, este interzis favoritismul, indiferent de relațiile de prietenie, rudenie, afaceri, afiliere de orice tip etc. Favoritismul nu se confundă cu preferința în bază de competențe demonstrate (de exemplu, cazuri de angajare pe motive de competență deosebită sau de excelență profesională recunoscute de către comunitatea specialiștilor în domeniu).

4) Membrii comunității universitare nu vor oferi / accepta cadouri care ar putea fi asociate în vreun fel cu îndeplinirea obligațiilor de serviciu. Primirea cadourilor poate fi interpretată ca acceptare pentru a acționa într-un anumit fel, creând astfel aparența unui conflict de interese.

5) Universitatea acceptă recomandările asumate de către profesioniști competenți și corecți în privința meritelor unei persoane, dar respinge orice recomandări informale sau presiuni legate de admiterea și evaluarea meritului unei persoane aflate sub standardele solicitate și care nu poate intra onest în competiție.

Cele mai grave forme de corupție în mediul universitar sînt:

- a) traficarea examenelor de admitere și absolvire (vânzarea, cumpărarea sau substituirea lucrărilor contra bani, servicii sau contraservicii);
- b) solicitarea de către membrii personalului universitar a banilor sau a cadouri; mituirea sau tentativele de mituire a acestora și cointeresarea în alte forme;
- c) solicitarea unor servicii personale, de orice tip, de la persoane care sunt sau urmează să fie în proces de evaluare, angajare sau promovare, precum și oferirea unor astfel de servicii în schimbul indulgenței.

25. Tentativa de corupere este abatere sancționabilă de la etica universitară; prin tentativa de corupere se manifestă prin: oferire de bani, cadouri sau servicii personale colaboratorilor universității, atunci când acceptarea acestor cadouri, "darul" are deja dreptul să le primească cu scopul de a influența procesul de evaluare, angajare sau promovare.

26. Universitatea nu îngăduie nici o formă de hărțuire în mediul academic.

Hărțuirea în forme precum: misoginismul, sexismul, rasismul, șovinismul, xenofobia, homofobia, hărțuirea în privința convingerilor religioase sau politice este neconformă cu politicile de egalitate de șanse ale Universității și anulează respectul pentru dreptul personalului și studenților la un tratament corect și respectuos. Intimidarea și hărțuirea conduc la crearea unui mediu ostil, care neagă participanților la viața comunității rolul de parteneri și le limitează opțiunile.

1) Hărțuirea reprezintă comportamentul degradant, intimidant sau umilitor care urmărește sau provoacă la afectarea gravă a capacității unei persoane de a își desfășura în mod firesc activitățile profesionale și de studiu, sau de a exercita drepturile. Hărțuirea constă, de regulă, într-un comportament repetat (amenințări fizice și verbale, critici umilitoare, avansuri sexuale etc.), dar poate consta și din acte singulare, atunci când acestea sînt de o natură agresivă.

2) Având în vedere faptul că multe dintre acțiunile de hărțuire (de exemplu urmăriri, telefoane insistente) au loc în afara universității, faptul că acestea nu au avut loc în spațiul universitar nu poate constitui un motiv pentru care s-ar situa în afara prevederilor prezentului Cod de etică.

3) Hărțuirea poate fi îndreptată împotriva unei persoane anume sau poate consta în acte care creează un mediu academic ostil, conducând la afectarea gravă a capacității membrilor unui grup (de obicei femeile, minoritarii etnici sau rasiali, persoane cu dizabilități, persoanele cu orientare sexuală diferită de cea a majorității, minoritățile religioase) de a își desfășura activitățile academice sau de a exercita drepturile individuale.

4) Constituie hărțuire tentativă sistematică din partea unor grupuri de studenți de a aborda pe cineva în locuri publice (cantine, intrarea la cămine), fapt care are drept consecință evitarea locului respectiv de către cei pentru care comportamentul este indezirabil și ofensator.

5) Atunci când este exercitată de către persoane cu funcții ierarhice superioare victimei, atunci

când este exercitată de profesori asupra studenților, sau de evaluatori asupra persoanelor evaluate, hărțuirea presupune abuzul de putere, ceea ce constituie o circumstanță agravantă.

27. Acțiunile de hărțuire sexuală creează un climat de intimidare, teamă și ostilitate sunt considerate ofensatoare pentru orice persoană. Fiecare membru al comunității universitare trebuie să conștientizeze faptul că Universitatea se opune hărțuirii sexuale și că acest fel de comportament este interzis cu desăvârșire, atât de lege cât și de politicile și normele universitare. Universitatea va lua măsurile necesare ca să prevină, să corecteze și să sancționeze comportamentele care contravin normelor și politicilor sale.

1) Universitatea definește hărțuirea sexuală ca avansuri sexuale nedorite, cerere de favoruri sexuale și alte manifestări verbale sau fizice de natură sexuală în cadrul cărora:

- a) supunerea sau respingerea la un astfel de comportament au legătură cu condiționarea instruirii, evaluării, angajării, promovării sau participării la activitatea universitară;
- b) un asemenea comportament afectează, prin intimidare, ostilitate, ofensă, munca oricărei persoane, performanța sa, condițiile de viață, mediul de desfășurare a activității;
- c) este posibil ca și cadrele didactice sau cadrele de conducere să fie supuse unor tentative de corupere sexuală de către studenți sau subordonați al căror comportament trebuie, la rândul său, să fie sancționat;
- d) victimele hărțuirii sexuale pot să fie atât femeile, cât și bărbații, iar hărțuirea sexuală se poate manifesta între sexe diferite sau între persoane de același sex.

2) Formele de manifestare a hărțuirii sexuale:

- a) insistența de a fi acceptat erotic sau sexual prin scrisori, telefoane sau acostare practică de o persoană față de alta, atunci când cea din urmă a precizat clar că nu dorește acest lucru;
- b) remarci cu încălcătură sexuală făcute în mod repetat de către o persoană din comunitatea universitară, repetarea acestora în ciuda reacțiilor de respingere;
- c) condiționarea promovării examenului sau a probei de evaluare pentru un student / studentă de întâlnirea cu cadrul didactic în context privat;
- d) enunțarea sistematică de remarci sexiste, de glume cu conotații sexuale sau de fantezii sexuale, în pofida dezaprobării și protestelor celor din preajmă;
- e) trimiterea de materiale pornografice și obscene, nesolicitate sau nedorite;
- f) atingerea fizică, cu conotații erotico-sexuale a unei persoane fără consimțământul acesteia.

28. În spațiul universitar nu sunt acceptate comportamente de intimidare și insultătoare, acte de exprimare injurioasă, intimidantă sau umilitoare, îndreptate împotriva participanților la activitățile din Universitate, indiferent cine sunt aceștia.

1) Comportamentul insultător contravine eticii universitare atât atunci când intervine între persoane aflate în aceeași poziție, cât și între persoane aflate pe poziții ierarhice diferite.

Astfel de acte, orientate împotriva inferiorilor ierarhici, constituie o formă de abuz de putere.

2) Repetarea unui astfel de comportament față de aceeași persoană sau același grup tinde să devină o formă de hărțuire.

3) Fermitatea și severitatea nu sunt comportamente insultătoare sau de intimidare, decât dacă devin excesive și dacă sunt dirijate sistematic și nedrept către aceiași oameni, până devin acte de persecuție.

29. Lipsa de profesionalism se stabilește în cazul în care Comisia de Etică, în colaborare cu Comisia pentru Evaluarea și Asigurarea Calității, constată că un cadru didactic refuză să fie responsabil și să actualizeze informația pe care o comunică studenților (și în general să respecte cunoașterea propriului domeniu), acesta din urmă poate fi somat să respecte cerințele academice relevante, iar dacă refuză, Comisia de Etică poate cere penalizarea cadrului didactic respectiv până la remedierea problemei.

30. Deteriorarea patrimoniului și blocarea accesului la resursele Universității constituie încălcări ale eticii universitare, se sancționează următoarele acțiuni:

- 1) deteriorarea spațiilor universitare, a mobilierului, a aparaturii;
- 2) blocarea accesului la resursele Universității prin deteriorarea cărților și revistelor, a fișierelor din computerele universității, oferirea de informații false sau înșelătoare în scopul de a păstra monopolul pe informație.

IV. Sancțiuni

31. Pentru încălcări grave ale normelor de conduită academică universitară, care cad sub incidența Codului civil sau Codului penal (discriminare, hărțuire etc.) se aplică sancțiunile prevăzute de legislația în vigoare. Pentru celelalte încălcări ale normelor de conduită academică universitară se aplică sancțiuni în funcție de poziția în instituție a celui care a săvârșit fapta: personal didactic, personal nedidactic sau student/ă.

32. Universitatea sancționează abaterile de la Codul de etică, proporțional cu gravitatea lor, în conformitate cu prevederile legilor în vigoare. Sancțiunile pentru abateri de la Codul de etică în conformitate cu prevederile legislației în vigoare pot fi menționate și în Regulamentul de funcționare a Comisiei de Etică a USPEE "Constanțin Stere".

33. Sancțiunile care pot fi aplicate personalului didactic și de cercetare pentru încălcarea eticii universitare și a bunei conduite sunt:

- 1) avertisment scris;
- 2) retragerea gradației de merit;
- 3) diminuarea salariului de bază, cumulativ sau suplimentar;

- 4) suspendarea, pe o perioadă, determinată de timp, a dreptului de înscriere la un concurs pentru ocuparea unei funcții didactice superioare ori a unei funcții de conducere sau ca membru în comisii de doctorat, de master sau de licență;
- 5) destituirea din funcția de conducere din învățământ;
- 6) rezilierea disciplinară a contractului de muncă.

34. Sancțiunile care pot fi aplicate personalului didactic și de cercetare auxiliar, precum și celui administrativ, pentru încălcarea eticii universitare sunt:

- a) avertisment scris;
- b) retragerea gradației de merit;
- c) diminuarea salariului de bază, cumulat, când este cazul, cu indemnizația de conducere, de îndrumare și de control, pe o perioadă determinată de timp;
- d) suspendarea, pe o perioadă determinată de timp, a dreptului de înscriere la un concurs pentru ocuparea unei funcții superioare ori a unei funcții de conducere, de îndrumare și de control;
- e) retrogradarea din funcție, cu acordarea salariului corespunzător funcției în care s-a dispus retrogradarea, pentru o perioadă determinată;
- f) destituirea din funcție;
- g) rezilierea disciplinară a contractului de muncă.

35. Sancțiunile care se pot aplica de către Comisia de Etică universitară studenților și doctoranzilor pentru încălcarea eticii universitare sunt următoarele:

- 1) avertisment scris;
- 2) reducerea bursei pe o perioadă determinată cu 5-10%;
- 3) suspendare bursei pe o perioadă determinată;
- 4) interzicerea accesului la burse pe durata nedeterminată;
- 5) interzicerea accesului în cantinele studentești pe perioada determinată sau nedeterminată;
- 6) exmatricularea, cu drept de reinmatriculare;
- 7) exmatricularea, fără drept de reinmatriculare în nici una din structurile universității.

36. În cazul abaterilor de la prevederile Codului de etică profesională universitară, Comisia de Etică universitară stabilește una sau mai multe sancțiuni prevăzute la pp. 31-35.

37. În cazul abaterilor de la buna conduită în cercetarea științifică, Comisia de Etică universitară stabilește conform Legii și Codului de etică profesională universitară, una sau mai multe sancțiuni prevăzute la pp.31-35.

38. Sancțiunile stabilite de Comisie sunt supuse validării Senatului și se aplică prin Decizie de sancționare. Elaborarea deciziei și a adresei prin care se comunică soluționarea cazului, precum și transmiterea documentelor către reclamant este de responsabilitatea secției resurse umane a Universității.

Sanctiunile stabilite de Comisia de Etica sunt puse in aplicare de catre decan sau rector, dupa caz, în termen de 30 de zile de la stabilirea sanctiunilor.

V. Masuri de promovare a normelor de etică și de prevenire a abaterilor

39. Codul de etică profesional universitar și Normele de aplicare ale Codului vor fi popularizate prin afișarea lor la loc vizibil pe pagina Web a Universității.

40. Administrația facultăților, departamentelor și serviciilor din Universitate vor populariza în rândul salariaților Codul de etică și Normele de aplicare ale acestuia .

41. Cadrele didactice se vor preocupa de educatia studenților în spiritul Codului de etică, vor populariza prin discutii și dezbateri prezentele Norme.

42. Cazurile de abateri grave de la normele de conduita universitara vor fi aduse la cunoștința întregii comunitati universitare.

Prezentul Cod de etică a fost discutat și modificat în ședința Senatului Universității din data de 31.08.2024